

Svarta markeringar. Cirka 3 kilometer

Masmotigen

Masmo T-station - Häggsta - S:t Botvid - Flottsbro

Välkommen till Masmotigen, som från Masmo T-station leder till Flottsbro friluftsområde, en sträcka på cirka 3 km. Via Örbrinken och Masmovägen går leden på skogsstigar förbi S:t Botvids begravningsplats till Flottsbrogården och dess vårdshus. Följ stigens markeringar i terrängen. För den spänstige finns två alternativa sträckningar att prova via naturreservatet Gömsta äng och längs Albysjöns strand. Efter rast i Flottsbro kan du sedan vandra åter till Masmo T-station samma väg eller en lite längre men mer lättgången sträcka på andra sidan av Albysjön. Du kan också ta buss från Flottsbro till Huddinge station.

1 Masmo tunnelbanestation i Vårby.

Invigd 1972 och insprängd i berget under den s.k. Masmoplatån i Gömmarskogen. Gömmarskogen med badsjön Gömmaren ingår sedan 1995 i Gömmarens naturreservat. Det omfattar dock inte Masmoplatån.

Husen på Myrstuguberget är ritade av arkitekten Ralph Erskine och uppfördes vid mitten av 1980-talet.

Det långa huset utmed Solhagavägen, "Ormen Långe", var tillsammans med de sex punkthusen på Botkyrkavägen den första moderna förortsbebyggelsen i dessa trakter. Husen uppfördes från slutet av 1950- fram mot mitten av 1960-talet.

2 Hagalunds Tvättermuseum. Masmovägen 20-22. På nedsidan av Masmovägen, vid stranden av Albysjön, ligger Tvättarbostället Hagalund där ett litet tvätteri drevs alldeles i början av 1900-talet. Här finns nu Hagalunds Tvättermuseum i regi av Vårby-Fittja hembygdsförening. I gula fabriksbyggnaden på andra sidan vägen fanns AB Tvättjänst.

Mellan Masmovägen och Myrstuguberget var det i början av 1900-talet ett sandtag. Med prämar fraktades de fin-korniga istidsavlagringarna mot huvud-

stadens kajer. Mitt i detta sandtag stod en gång också båtsmanstorp Myrstugan, som i mitten av 1980-talet flyttades till Vårby Gårds herrgårdspark.

3 Avloppstunneln. Här i vägkroken nedanför Masmobacken luktar det ibland illa. Det beror på de avloppsledningar som här passerar Albysjöns botten mot Botkyrka och Himmerfjärdens reningsverk i Grödinge.

Den låsta tunnelmynningen leder in till detta tunnelsystem. Utfyllningen i sjön tillkom redan på 1950-talet, i samband med sprängningar för framdragning av den nya 4-filiga riksvägen, nuvarande E4/E20.

4 Masmo gård eller Masmo villa, Masmovägen 23, är ritad av den kände arkitekten Ferdinand Boberg och uppförd

1907 som sommarbostad åt doktor Thorbjörn Hwass och hans maka konstnärinnan Anna Hwass. Huset är privat.

Bakom villan finns det gamla Masmotorpet bevarat, en gång lydande under Glömsta gård.

År 1935 upptäcktes här lämningar efter en stenåldersboplatz från den s.k. gropkeramiska kulturen ungefär 3000 år f. Kr. Albysjöns vattenyta (havet) låg då ca 30 meter högre än idag.

Här vid Masmo gård kan du välja att vandra den brantare alternativsträckningen förbi Gömsta äng.

5 Gömsta äng. År 1966 inrättades här ett naturreservat. Orsaken var bl.a. den ovanligt nordliga förekomsten av murgröna i de sydliga bergsbranterna. Under 1800-talet brukades Gömsta äng som ett dagsverkstorp under Alby gård på andra sidan Albysjön. Torpets husrunder kan ännu återfinnas. Gömsta äng låg då inom Botkyrka kommun. Först 1998 skedde den gränsreglering som gjorde Albysjöns hela östra strand till en del av Huddinge kommun.

På 1960-talet fanns här slalombacken "Ullerstupet" med kaffestuga och släpplift - Flottsbrobackens föregångare! Föreningslivet arrangerar numera årlig fagning och slätter av Gömsta äng.

6 Asfaltätervingning. Här har man krossat sprängsten från de stora avloppstunnlar som sprängdes för ledningarna mot Himmerfjärdens reningsverk. Uppslagsverksamheten har därefter

fortsatt. Numera sker här en omdiskuterad återvinning av upprutten gammal asfalt.

7 Gamla elljusspåret. Här korsar ett nu nedlagt elljusspår för löpning och skidåkning.

8 Häggsta/S:t Botvid. Det gamla Häggstatorpets marker har numera till största delen tagits i anspråk av S:t Botvids begravningsplats.

Häggsta var ett torp som liksom Gömsta löd under Alby i Botkyrka. Huddinges nya skogskyrkogård invigdes här år 1956. Kapellet och krematoriet stod klart 1961. Därefter har begravningsplatsen successivt utökats med bl.a. en muslimsk begravningsplats. Innan begravningsplatsen utvidgades ner mot Albysjön upptäckte man här en flertusenengig stenåldersbosättning som genomgick en grundlig arkeologisk undersökning.

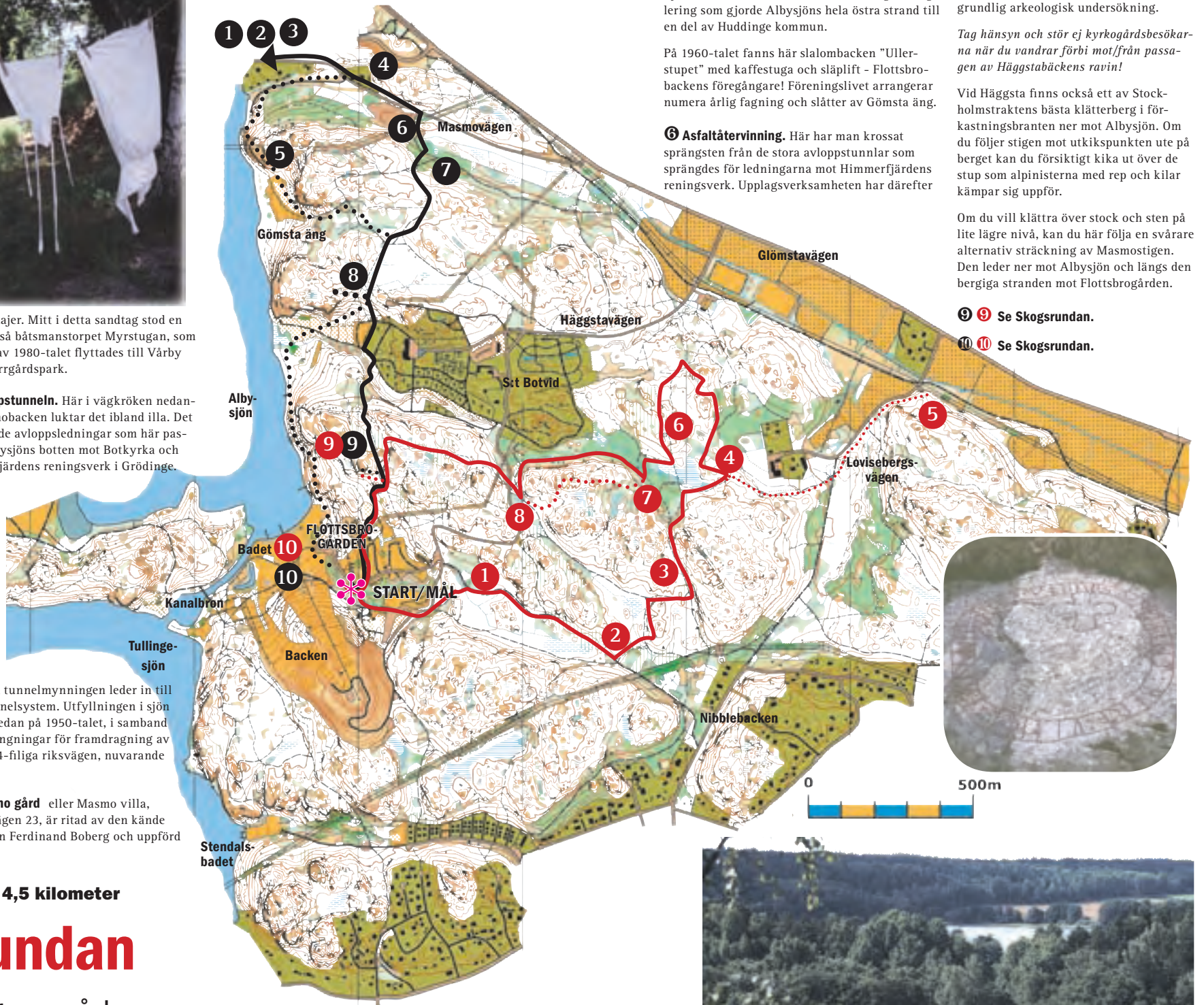
Tag hänsyn och stör ej kyrkogårdsbesökarna när du vandrar förbi mot/från passagen av Häggstabäckens ravin!

Vid Häggsta finns också ett av Stockholmstraktens bästa klätterberg i förkastningsbranten ner mot Albysjön. Om du följer stigen mot utkikspunkten ute på berget kan du försiktigt kika ut över de stup som alpinisterna med rep och kilar kämpar sig uppför.

Om du vill klättra över stock och sten på lite lägre nivå, kan du här följa en svårare alternativ sträckning av Masmotigen. Den leder ner mot Albysjön och längs den bergiga stranden mot Flottsbrogården.

9 Se Skogsrundan.

10 Se Skogsrundan.

Röda markeringar. Cirka 4,5 kilometer

Skogsrundan

Rundvandring i skogsområdena

Välkommen till Skogsrundan i Flottsbro, en vandringsled på skogsstigar öster och norr om stugbyn. Åt öster leder oss stigarna ner mot Glömstadalen. På återväg västerut korsas bilvägen till Flottsbro innan utsikten öppnar sig över Albysjön. Skogsrundan är lättgången med ett undantag på hållmark. Där kan man välja ett mer lättframkomligt alternativ.

1 Skogen. Skogen här i Flottsbroområdet består av mellansvensk blandskog, en blandning av löv- och barrträd. Här finns både naturskog och planterad skog. Den svenska allemansrätten ger alla skogsbesökare rätt att plocka svamp och bär i markerna.

I början av 1900-talet hade skogen troligen en öppnare karaktär, eftersom de många torpen i området då hade sina djur på bete i markerna.

2 Göta landsväg. Här korsas den yngre f.d. utryckningsväg vi följer av en betydligt äldre vägsträckning. Det är den s.k. Göta landsväg med äldsta ursprung ner i forntiden. Rötterna i järnålder och vikingatid bekräftas av den runinskrift som finns vid Göta landsvägs passage av Glömstadalen en dryg kilometer åt nordost. När Stockholm grundades på medeltiden blev Göta landsväg stadens första vägförbindelse söderut i riket.

Vi följer dock den gamla landsvägen endast ett hundratal meter. Utsiktsrundan innebär härifrån en längre sträcka av Göta landsväg tillbaka mot Flottsbroparkeringen. Se Utsiktsrundan **9**.

Ett par hundratal meter österut kan grunderna efter det f.d. älvestatorpet Nydal återfinnas. De igenväxande torpmarkerna har på senare år delvis bebyggts med villor utmed Nibblebacken.

3 Tallskog. Här i svacken mellan bergsryggarna har tallskogen fått växa sig hög rak och reslig. En produktiv skogsmark som markägaren Huddinge kommun brukar med särskild hänsyn tagen till naturvård och rekreationsintressen.

Om du vandrar upp på bergsryggen till höger om stigen ska du finna en mager hållmark där tallarna växer sakta och krokigt. Här lönar sig inte skogsbruk och träden får växa fritt.

4 Sumpskog. Detta är en s.k. sumpskog som förr i tiden var ett betydligt vanli-

gare inslag i skogsnaturen. Genom utdikningar har skogens våtmarker alltmer försvunnit. För kommersiellt skogsbruk är sumpmarken med al, döda björkar och risiga granar inte någon önskenatur. För fåglar och andra djur desto värdefullare med botrad, insektsproduktion och gömställen.

5 Glömstadalen med runhällen. Om du följer markeringarna på stigen åt höger kommer du först att passera förbi det f.d. torpstället Loviseberg under Glömsta gård. Därefter kommer du ut på en mindre väg som asfalterad leder ner i Glömstadalens jordbrukslandskap och fram till runhällen, som i berget bekräftar Göta landsvägs forntida brobygge över den sankta Glömstadalen. Det är ungefär en kilometer dit. "Sverker lät göra bron efter Årengunn, (sin) goda moder" lyder runinskriften.

Om du däremot fortsätter rakt fram på Skogsrundan passerar du snart en granplantering, som sluter sig kring stigen, och du kan börja höra bruset från den kraftigt trafikerade Glömstavägen.

6 Gränsröset. Nu befinner du dig på en av Skogsrundans höjdpunkter och kan ta en vilopaus. Vid den gamla tallen och gränsröset finns en plats för eftertanke och begrundan.

Vilka var de människor som byggde det gamla gränsröset mellan Huddinge och Botkyrka kommuner, mellan gårdarna Glömsta och Älvesta? Trädet har säkert sett det ske!

7 Välj väg! Du står nu inför ett vägval. Rakt fram går stigen upp på den lite besvärligare men naturskönare hållmarken. Till höger går en lättare stig längs en gammal traktorväg utmed bergets fot. Före passagen av Häggstavägen förenas åter stigarna.

Traktorvägen passerar intill den senaste utvidgningen av S:t Botvids begravningsplats, bl.a. med en muslimsk avdelning. S:t Botvid är Huddinges skogskyrkogård som invigdes 1956. 1961 stod kapell och krematorium färdiga.

8 Varning för biltrafik. Häggstavägen till Flottsbro har här samma sträckning som en tidig 1600-talsvariant av Göta landsväg.

Från stockholmutfarten från Skanstull mot Flottsbro flyttades vägen mot Södertälje och södra Sverige på 1660-talet till utfarten från Hornstull mot Fittja.

9 Utsikt över Albysjön. Från den höga förkastningsbranten som sträcker

från Tullinge och Tullingesjön i söder, förbi Flottsbro och längs Albysjön vidare norrut mot Mälaren, har man här en strålande utsikt över Flottsbroområdet. Man ser Flottsbrokanalen från sekelskiftet 1900 och den moderna friluftsanläggningen med bad och skidbackar.

På andra sidan Albysjön breder 1970-talsbebyggelsen i Norra Botkyrka ut sig. Närmast ligger Alby och längre norrut längs sjön följer Fittja.

10 Flottsbroområdet. När Huddinge kommun hade köpt de gamla torpmarkerna vid Flottsbro från Äl-

vesta och Alby gårdar i Botkyrka började man här, redan om somrarna på 1950-talet, med simundervisning och dagkoloniverksamhet.

1998 blev området genom gränsreglering en del av Huddinge kommun. 1975 öppnades den första skidliften på Flottsbroberget, som nu nått drygt 100 meters höjd med snökanonanläggning.

Flottsbrogården byggdes när stugbyn och campingen startades. Stugbyn har nu omkring 50 stugor för uthyrning.

Välkomna till Flottsbrogården och Flottsbro Vårdshus!